

ชื่อเรื่อง พจนานุกรมของขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) ในฐานะเอกสาร
ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย

ผู้วิจัย นายเชาวลิต สมพงษ์เจริญ

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

พจนานุกรมกฎหมายของขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2474 เป็นพจนานุกรมกฎหมายฉบับแรก (แต่จัดทำภายหลังพจนานุกรมทั่วไปของกรมตำรา กระทรวงธรรมการ ซึ่งในเวลานั้นเรียกว่า ปทานุกรม) ผู้แต่ง คือ ขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) เป็นเนติบัณฑิตสยามที่ผ่านโรงเรียนกฎหมาย กระทรวงยุติธรรม เคยเป็นทนายความ ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ส่วนประวัติและผลงานอื่นๆ เคยมีผู้ให้สัมภาษณ์ว่า ขุนสมาหารฯ สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังนั้น เป็นผู้เสนอแนะให้รัฐบาลผลิตเหรียญครึ่งสตางค์ขึ้น พจนานุกรมกฎหมายของขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) บรรจุคำศัพท์กฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ประมวลกฎหมายอาชญาทหาร ร.ศ. 130 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2469, 2471, และ 2473 พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. 127 พระธรรมนูญศาลทหารบก พ.ศ. 2465 พระธรรมนูญศาลทหารเรือ ร.ศ. 127 พระธรรมนูญศาลทรัพย์สินฯลฯ พ.ศ. 2460 พระราชบัญญัติกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอาญา

ความสำคัญของพจนานุกรมของขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) ในฐานะเอกสารประวัติศาสตร์กฎหมายไทย ประการแรก การกำเนิดและพัฒนาการพจนานุกรมกฎหมายฉบับแรกของสยาม ขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) มีแนวคิดและจุดมุ่งหมายในการทำพจนานุกรมกฎหมายเพื่อให้ผู้เรียนกฎหมายสมัยใหม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายสมัยใหม่และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ได้ถูกต้อง ประการที่สอง การเรียนรู้พัฒนาการของกฎหมายสยามยุคจารีต ยุคหลักกฎหมาย และยุคกฎหมายเชิงเทคนิค สืบเนื่องจากพจนานุกรมกฎหมายของขุนสมาหารหิตะคดี (โป๊ โปรรุคปต์) จัดเป็นเอกสารชั้นต้นเกี่ยวกับกฎหมายของสยาม สืบเนื่องจากพจนานุกรมดังกล่าวบรรจุคำศัพท์กฎหมายที่มีมาแต่ครั้งสมัยอยุธยาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นการเรียนรู้พัฒนาการของกฎหมายสยามยุคจารีต ยุคหลักกฎหมาย และยุคกฎหมายเชิงเทคนิคสะท้อนให้เห็นจากคำศัพท์กฎหมาย และประการสุดท้าย มรดกภาษากฎหมายสยาม เนื่องจากพจนานุกรมกฎหมายเป็นเอกสารชั้นต้นที่มีคุณค่าในทางอักษรศาสตร์ อักษรวิธี ถ้อยคำสำนวนที่สามารถศึกษาเพื่อเรียนรู้และเข้าใจภาษากฎหมายในปัจจุบัน

Research Title Law Vocabulary of Khun Samahanhitakhadee
(Poo Poorakhup) is the important document of Thai
legal History

Researcher Mr. Chaowalit Sompongjaroen

Program Laws

Academic Year 2014

ABSTRACT

Law Vocabulary of Khun Samahanhitakhadee (Poo Poorakhup) is the important document of Thai legal History which was 1st issued in B.E. 2474 (Bangkok Era). (The 1st law vocabulary, but it was printed after the General Vocabulary which has been created by the Texts Department from Ministry of Religious Affairs or “The Dictionary”), Khun Samahanhitakhadee (Poo Poorakhup) was the author who had been a lawyer and attorney. After the changing of Thai government in B.E. (Bangkok Era) 2475, he took a position of the Deputy Minister of Exchequer. His biography and contributions from was found by an interview that shown when he has occupied, he gave the suggestion to make a half satang coin to that government. Law Vocabulary of Khun Samahanhitakhadee (Poo Poorakhup) has been contained many of Law Vocabulary. There are the Criminal Code B.E.127 (Bangkok Era), the Provision of Military Law B.E.130 (Bangkok Era), the Civil and Commercial Code B.E. (Bangkok Era) 2469, 2471 and 2473, the Constitutional court B.E.127 B.E. (Bangkok Era), the Constitutional of Military Court B.E. 2465 (Bangkok Era), the Constitutional of Marine B.E.127 (Bangkok Era), the Constitutional of Prize Court B.E.2460 (Bangkok Era), Act of Parliament, Royal Law and Ministerial Regulations.

The most particularly important Thai Legal History of Law Vocabulary of hunsamahanhitakhadee (Poo Poorakhup) was the origination and development of 1st establishing Law Vocabulary, Law Vocabulary of Khun Samahanhitakhadee (Poo Poorakhup) had notion and purpose of this text for the knowledge and comprehension about modern law educations of law students, also correctly law usability. 2nd particularly important was the Siam law development in traditional era, legal era and legal techniques

era, according to Law Vocabulary of Khun Samahanhitakhadee (Poo Poorakhup) was a primary legal document of Siam, thus this document has containing law vocabulary which was originated in Ayuddhya to Rattanaosin era also was the Siam's law development education in traditional era, legal era and legal techniques era, that was affected by the law vocabulary. Finally, the last reason was the Siam language's Heritage, consequence of law vocabulary was a valuable literature, through the literary and expression that provided an educating for learning and comprehending about the Law through present.